

dejepis

PREKLADOVÝ SLOVNÍK ZÁKLADNÝCH POJMOV PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY

DEJEPIS / ICTOPIЯ

slovensko-ukrajinský/slovačcko-ukrajinský

Zostavovatelia

PhDr. Janka Píšová, PhD., PhDr. Denisa Ďuranová

Preklad

Mgr. Tatiana Valentová, Lesia Gorovenko

Recenzenti

Mgr. Peter Gregorík, PhD., PhDr. Jitka Maříková Tůmová

Grafická úprava

Ing. Gabriela Némethová

Návrh obálky a ilustrácie

Margo Uralskaia

Materiál je intelektuálnym výstupom projektu č. 2019-1-SK01-KA201-060698 Slovenčina pre deti cudzincov – pomôcka pre pedagógov a rodičov pri inklúzii detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike, ktorý bol financovaný Európskou úniou v rámci programu Erasmus+

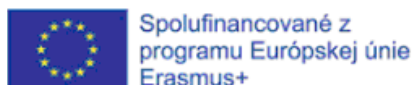
Podpora Európskej komisie, na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Vydal: © Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 831 03 Bratislava

Rok vydania: 2021

ISBN 978-80-8118-253-2

EAN 9788081182532

A

arbitráž *arbitráže* арбітраж
archeológ *archeológovia* археолог
archeológia археологія
archeologický výskum археологічне дослідження
archív *archívy* архів
archivár *archivári* архівіст
ateizmus атеїзм
atlas *atlasy* атлас

B

Biblia Біблія
blok *bloky* блок
hospodársky blok господарський блок
vojenský blok воєнний блок
východný blok східний блок
bronz бронза
budúcnosť майбутнє
bydlisko *bydliská* проживання

C

cech *cechy* чех
centralizácia централізація
centralizmus централізм
cirkev *cirkevi* церква
cisár *cisári* імператор, цісар, кесар
cisárstvo *cisárstva* цісарство
civilizácia *civilizácie* цивілізація
riečne civilizácie річкові цивілізації

Č

čas *časy* час
historický čas історичний час
prírodný čas природний час
časová priamka часова пряма

D

dátum *dátumy* дата
dedičstvo *dedičstvá* спадок, спадщина
dedina *dediny* село
dejepis історія

dejiny помн. історія

národné dejiny історії народів
svetové dejiny історії світу
deľba práce розподіл праці
demokracia *demokracie* демократія
aténska demokracia антична демократія
parlamentná demokracia парламентська демократія
deportácia *deportácie* депортація
desaťročie *desaťročia* десятиліття
diktatúra *diktatúry* диктатура
disident *disidenti* десидент
doba *doby* доба, вік
kamenná doba кам'яна доба
moderná doba сучасна доба
železná doba залізна доба, залізний вік
Dohoda Договір
dôsledok *dôsledky* результат
duhovenstvo духовенство
dynastia *dynastie* династія

E

encyklopédia *encyklopédie* енциклопедія
erb *erby* герб
etnikum *etniká* етнічна приналежність
Európska únia Європейський союз

F

fašistická os фашистська вісь
fašizmus фашизм
fotografia *fotografie* фотографія
front *fronty* фронт
východný front східний фронт
západný front західний фронт

G

galéria *galérie* галерея
generácia *generácie* генерація
glóbus *glóbusy* глобус

H

história історія

historik *historici* історик
holokaust голокост
hospodárstvo *hospodárstva* економіка
hrad *hrady* замок
hranica *hranice* кордон
rímske hranice римські кордони
humanizmus гуманізм

I
industrializácia індустріалізація
integrácia інтеграція
európska integrácia європейська інтеграція
internet інтернет
islam іслам

J
jazyk *jazyky* мова (язик)
národný jazyk національна мова
spisovný jazyk літературна мова
judaizmus іудаїзм

K
kalendár *kalendáre* календар
kameň *kamene* камінь
kartograf *kartografi* картограф
kartografia картографія
kaštieľ *kaštiele* замок
katolík *katolíci* католик
keramika *keramiky* кераміка
kláštor *kláštory* монастир
klin *kliny* клин
pástny klin кулачний клин
kmeň *kmene* плем'я
kniežactvo *kniežactvá* князівство
kniha *knihy* книга
knihtlač *knihtlače* високий друк, книгодрук
knižnica *knižnice* бібліотека
koalícia *koalície* коаліція
protihitlerovská koalícia антигітлерівська коаліція
kódex *kódexy* кодекс
židovský kódex єврейський кодекс

kolektivizácia колективізація
kolónia *kolónie* колонія
kolonializmus колоніалізм
kolonizácia колонізація
komunizmus комунізм
koncentračný tábor концентраційний табір
konflikt *konflikty* конфлікт
kongres конгрес
Viedenský kongres Віденський конгрес
Korán Коран
kostol *kostoly* церква, костьол
kráľ *králi* король
kráľovstvo *kráľovstvá* королівство
kresťanstvo християнство
kronika *kroniky* хроніка
školská kronika шкільна хроніка
kultúra *kultúry* культура
antická kultúra антична культура
stretávanie kultúr зустріч культур

L
legenda *legendy* легенда
légia *légie* легіон
československé légie чехословацькі легіони
rímske légie римські легіони
léno *léna* лено
lénný systém ↗ **system**
letopočet *letopočty* літочислення
lovec *lovci* мисливець

M
maďarizácia мадяризація
manifestácia *manifestácie* маніфестація, демонстрація
sviečková manifestácia маніфестація, демонстрація зі свічками
manufaktúra *manufaktúry* мануфактура
mapa *mapy* мапа, карта
dejepisná mapa історична мапа, карта
zemepisná mapa географічна мапа, карта
materiál *materiály* матеріал
obrazový materiál зображувальний матеріал

med' мед
médium *médiá* преса, засоби масової інформації (ЗМІ)
medznik *medzniky* орієнтир
menšina *menšiny* меншина
národnostná menšina національна меншина
mesiac *mesiace* місяць
mesto *mestá* місто
bankské mesto шахтарське місто
stredoveké mesto середньовічне місто
mešťan *mešťania* міщанин
mier мир
militarizácia милітаризація
minulosť минуле
modernizácia модернізація
monarchia *monarchie* монархія
múzeum *múzeá* музей
mýtus *mýty* міф

N

náboženské zloženie релігійний склад
náboženstvo *náboženstvá* релігія
nacionalizmus націоналізм
nacizmus нацизм
národ *národy* народ
národnosť *národnosti* національність
národnostná menšina ↗ **menšina**
národnostné zloženie етнічний склад
nástroj *nástroje* інструмент
kamenný nástroj кам'яний інструмент
kovový nástroj залізний інструмент
normalizácia нормалізація
novovek новий час, нова епоха

O

obdobie *obdobia* період
historické obdobie історичний період
medzivojnové obdobie міжвоєнний період
obec *obce* населений пункт, село, територіальна одиниця
obet' *obete* жертва
objav *objavy* вияв

zámorský objav заморський вияв
obyvateľ *obyvatelia* мешканець
obyvateľstvo *hromad.* населення
mestské obyvateľstvo міське населення
obživa засоби до існування
odboj *odboje* опір
domáci odboj домашній опір
protifašistický odboj антифашистський опір
zahraničný odboj закордонний опір
okupácia окупácie окупація
olympijské hry Олімпійські ігри
oppidum тимчасове місто-фортеця періоду Римської імперії, укріплений центр у залізному віці в Центральній Європі
osvietenstvo просвітлення

P

pamätihodnosť *pamätihodnosti* пам'ятка
pamätník *pamätníky* пам'ятник
pamiatka *pamiatky* пам'ятка
parlament *parlamenty* парламент
pečať *pečate* печатка
písmo *pisma* письмо
hláskové písmo письмо звукове
klinové písmo письмо клинове
poddaný *poddani* підданий
polis поліс
pomník *pomníky* пам'ятник
povstanie *povstania* повстання
protihabsburské povstanie антигабсбурзьке повстання
Slovenské národné povstanie Словацьке народне повстання
práca *práce* праця, робота
detská práca дитяча праця
prameň *pramene* джерело
grafické pramene графічні джерела
historické pramene історичні джерела
hmotné pramene матеріальні джерела
obrazové pramene зображувальні джерела
písomné pramene письмові джерела
pravek передісторія
predok *predkovia* предок

prevrat *prevraty* переворот
príčina *príčiny* причина
príslušník *príslušníci* родич
rodinný príslušník родич, член сім'ї
prist'ahovalectvo переселення
prítomnosť присутність
proces *procesy* процес
politický proces політичний процес
protestant *protestanti* протестант
protireformácia антиреформація
pyramída *pyramidy* піраміда

R

rakúsko-uhorské vyrovnanie австро-угорське зрівнювання, компенсація
reforma *reformy* реформа
tereziánske a jozefínske reformy
 Реформи Марії-Терезії та Йозефа II
reformácia реформація
región *regióny* реформація
remeselník *remeselníci* ремісник
renesancia ренесанс
republika *republiky* республіка
Rímska republika Римська республіка
revolúcia *revolúcie* революція
nežná revolúcia ніжна революція
priemyselná revolúcia промислова революція
Veľká francúzska revolúcia Велика французька революція
revolučný rok 1848/49 ↗ **rok**
režim *režimy* режим
totalitný režim тоталітарний режим
Riman *Rimania* римлянин
riša *riše* імперія
Rímska ríša Римська імперія
robotník *robotníci* робітник
rodostrom *rodostromy* родинне дерево, дерево роду
rok *roky* рік
revolučný rok 1848/49 рік революції 1848/49
roľník *roľníci* землероб, селянин

S

skanzen *skanzeny* музей просто неба
spoločnosť *spoločnosti* суспільство, компанія
stredoveká spoločnosť середньовічне суспільство
vrstvy spoločnosti суспільний розподіл, суспільні групи (прошарки)
spolok *spolky* асоціація
spoluobčan *spoluobčania* співгромадянин
starovek стародавній час, античність
storočie *storočia* сторіччя, століття
stredovek середньовіччя
svet *svety* світ
novoveký svet сучасний світ
praveký svet доісторичний світ
staroveký svet античний, стародавній світ
stredoveký svet середньовічний світ
sviatok *sviatky* свято
system *systemy* система
lénny systém ленна система, система феодалних відносин
politický systém політична система

Š

školsťvo освіта
šľachta hromad. шляхта
štát *štáty* держава, країна
mestský štát міська держава
národný štát національна держава, держава-нація
nástupnícke štáty держави- правонаступниці

T

technika *techniky* техніка
tisícročie *tisícročia* тисячоліття
totalita *totality* тотальність
továrň *továrne* завод
tradícia *tradície* традиція
Trojšpolok Троїстий союз

U/Ú**univerzita univerzity** університет**ústava ústavy** конституція**Ústava Slovenskej republiky** Конституція
Словацької республіки**V****vazal vazali** васал**veda vedy** наука**veža veže** вежа**vojak vojaci** солдат**detský vojak** дитина-солдат**vojna vojny** війна**druhá svetová vojna** друга світова війна**jadrová vojna** ядерна війна**prvá svetová vojna** перша світова війна**studená vojna** холодна війна**totálna vojna** тотальна війна**výprava výpravy** похід**križiacke výpravy** хрестові походи**vysťahovalectvo** виселення**Z****zákon zákony** закон**zákonník zákonníky** кодекс**zázemie** фон, база, забезпечення**zberač zberači** колектор, збирач**znárodnenie** націоналізація**Ž****železná opona** залізна завіса**železo** залізо**župa župy** жупа

dejepis